KALiMERA 5

zdarma

průvodce světem cestování a vybavení

Plnění kartuší | Rychlé pojištění | Výstup na Mt. Damávand | Ostrovy Perhentian | Drahé památky

září – říjen 2005

Rosnička v Krkonoších

Zdálo se vám letošní léto poněkud chladné? Vysvětlení je snadné. Na úbočí krkonošské Studniční hory zůstává ještě dlouho po zimě vrstva sněhu, známá kvůli svému tvaru jako „mapa republiky". Podle místní pranostiky teplo nepřijde dokud neroztaje na tomto místě poslední sníh. To se letos po velmi vydařené a na sníh bohaté zimě stalo až 19 srpna. Zatím není známo, že by meteorologové umístili na toto místo webkameru.

Letecké společnosti krachují

Spolu s pohonnými hmotami zdražily nejen v Americe i palivové příplatky za lety. Velké letecké společnosti řeší finanční problémy propouštěním zaměstnanců, ty menší přežívají na základě výhodnějších dohod s dodavateli. Dne 15. září 2005 vstoupily do likvidace dvě americké letecké společnosti - Delta Airlines a Northwest Airlines - členové letecké aliance Sky team stejně jako ČSA. Firmy však nečeká úplný krach, jak by tomu bylo v EU, ale restrukturalizace. Ekonomové se přesto domnívají, že zejména Delta Airlines, která má problémy již od 11. září 2001, letošní rok nepřežije. Až si budete kupovat letenku, myslete na to.

Do Švýcarska bez pasu

Ve švýcarském referendu se 25. září 2005 překvapivě vyslovilo 56 % obyvatel pro rozšíření dohody o volném pohybu osob na deset nových členů Evropské unie (EU) i na své území. Čeští turisté se mohou těšit na volný pohyb za hranice švýcarské konfederace od roku 2007. Švýcarský pracovní trh se pro 10 nových členů EU otevře až v roce 2011.

Nechtěné letecké společnosti

Francie a Belgie od roku 2001 vydávají černé listiny se seznamem nedůvěryhodných leteckých společností, jejichž přístroje nesplňují bezpečnostní požadavky a nesmějí přistávat na jejich letištích. Pro stejné opatření se před rokem rozhodla Velká Británie, letos i příslušné orgány EU. Na seznamech figurují hlavně africké a jihoasijské společnosti. Cestovatelé ve vybraných destinacích se však ještě dlouho nemusí obávat, že by přišli o adrenalinový zážitek v podobě letů v historických mašinách.

Tichý oceán za 4 hodiny

Japonská agentura pro výzkum vesmíru (JAXA) testuje nadzvukový letoun, který by měl z Tokia do Los Angeles doletět dvojnásobnou rychlostí zvuku (2 Machy) za méně než 4 hodiny. Na tomto projektu se podílí i Francie, která má bohaté zkušenosti s bývalým nadzvukovým vývozním artiklem zvaném Concorde. Pozadu nezůstává ani evropská společnost Airbus, jejíž průzkum vyhodnotil, že v roce 2050 bude 20 % letů uskutečněno právě nadzvukovými letadly. Japonsko je však ještě dále a má v záloze motor, který vytáhne rychlost letadla na Mach 5,5. Těšíme se na přímé spojení Praha - Sydney!

Na cestách Pobaltím

Nejvhodnější a nejlevnější způsob dopravy do Pobaltí je autostopem přes Polsko, a to pouze dvěma hraničními přechody. Tedy pokud nechcete riskovat infarkt při shánění tranzitních víz přes Kaliningradskou Rus nebo totalitní Bělorusko.

Nejlepší estonská silnice vede z Tallinnu do Narvy. *Foto: Michal Vačkář*

Stopování z Litvy do Lotyšska

Do Litvy stopujeme. Přejezd hranic se po rozšíření Evropské unie stává pouhou formalitou. Zjišťujeme, že ve srovnání s Polskem je tato země automobily nedotčená. Dálnici máme téměř pro sebe.

Po půlhodině čekání nám zastavuje lotyšský kamion. Šplháme do vysoké kabiny a usazujeme se. Říká se, že nejhezčí pohled na svět je z koně. To možná platí někde jinde, ale pro Litvu bych toto rčení trošku poopravil. Nejkrásnější pohled na Litvu je z kabiny starého kamionu loudajícího se po rovné silnici rychlostí 60 km/h. Člověk tak má čas prohlédnout si malebnou krajinu plnou březových lesů a všudesepasoucí krávy a koně, ulehčující práci správě a údržbě silnic. Již v kabině kamionu zažíváme lotyšskou pohostinnost. Řidič nám dává pytlík plný jahod a buráky navrch.

Lotyšské železnice

Lotyšská železniční síť je na mapě poměrně hustá. Spousta tratí ale ve skutečnosti ijiž nefunguje, nebo je jejich výstavba jen v plánech, v lepším případě se právě buduje. Nejhustší provoz panuje na tratích okolo Rigy a patrně jediná delší trať vede do východolotyšského Daugavpils. Výhodou je cenová dostupnost. Za 47 km cesty z Jelgavy do Rigy platíme 57 sentimů (0,58 Kč/km). Dále do Estonska se dostáváme úspěšně stopem. Necháváme se vysadit u národního parku Rannametsa, ležícího již na estonském území.

Estonský autobus

Jako dopravní prostředek do estonského města Pärnu volíme autobus. Typická estonská autobusová zastávka vypadá na první pohled celkem idylicky. Člověk se ale musí obrnit notnou dávkou trpělivosti - jediné, co zastávku označuje, je modrá tyč s obrázkem autobusu. Jízdní řád byste hledali marně. Zoufale tedy docházíme na centrální nádraží, kde se podle jízdního řádu zdá, že autobusy jezdí každou chvíli. Na informacích nám ale říkají něco úplně jiného. V Estonsku totiž jezdí několik autobusových společností a je v tom velký zmatek. Bohužel i jízdné je dražší, než jsme mysleli – 1 km vychází přibližně na 1,50 Kč.

„Ještěže jsme se k tomu stopování dostali," říkáme si v duchu, když se vezeme směrem na Tallinn. V Estonsku je to skutečně nejlepší způsob dopravy. Někdy nečekáme ani 10 minut. Autobusy jsme vzdali, železniční

pokračování na str. 2

Potřebuji pojištění, zn.: rychle!

Možná jste se už ocitli v situaci, kdy jste potřebovali cestovní pojištění ihned – buď kvůli nečekané cestě, anebo své vlastní roztržitosti. Co dělat, když jsou všechny pobočky pojišťoven zavřené a vy odjíždíte za pár hodin?

Modrá průkazka nestačí

Modrá kartička občany Evropské unie (EU) opravňuje k využití zdravotní péče ve všech členských státech. Zároveň ale nezaručuje, že za zmíněnou péči nebudou platit. Míra spoluúčasti při lékařských vyšetřeních se v jednotlivých státech EU liší. Například ve Francii je to až 65%, v Itálii se za jakoukoliv návštěvu lékaře platí paušální poplatek 35 Euro a případné léky hradí pacient v plné výši. Doporučuje se tedy uzavřít komerční cestovní pojištění. Těch několik desítek korun, které za den zaplatíte, jistě oželíte raději, než několik stovek i tisíc Euro v případě nemoci či úrazu.

Na letišti

Pokud do zahraničí odlétáte, můžete přímo na letišti využít služeb poboček pojišťoven či cestovních kanceláří s nimi spolupracujících, které mají otevřeno do večerních hodin, a to i o víkendu. U České pojišťovny na pražské Ruzyni lze cestovní pojištění uzavřít každý den od 7 do 22 hodin. Společnost TQR, u níž své služby na ruzyňském letišti nabízí Evropská cestovní pojišťovna, má o víkendu otevřeno jen v sobotu dopoledne a v neděli odpoledne.

Pojištění přes internet a sms

Sjednání pojištění v současné době usnadňuje internet. Vyplníte přes webové rozhraní formulář a pojištění se vám aktivuje

pokračování na str. 4

Malajské ostrovy Perhentian

Můžete se tu celé dny povalovat v houpacích sítích, srkat ovocné šejky a ochutnávat speciality z mořských potvor, nebo využít široké nabídky vodních sportů. Mladí baťůžkáři objevili tyto ostrovy teprve před 10 lety, ale zdejší rybáři již stihli vyměnit sítě za batohy západních turistů, kterých sem rok od roku přijíždí víc.

Ostrovy Perhentian, což v překladu znamená „zastávkové", leží nedaleko města Kota Bharu na severovýchodním pobřeží Malajsie u thajských hranic. S více než 20 kilometrů vzdálenou pevninou je párkrát denně spojuje rozhrkaná bárka vyplouvající z ospalého přístavu Kuala Besut. Podle legendy jsou oba ostrovy zkamenělí ptáci, kteří kdysi usedli na mořskou hladinu. Jejich vnitrozemí pokrývá panenská džungle. Ovšem jediné nebezpečí, které na vás na ostrovech číhá, jsou padající kokosové ořechy. V několika plechových boudách nejenže jste chráněni před padajícími ořechy, ale můžete usednout i k internetu. Co na tom, že předražená síť je připojena přes satelit a elektřinu mu obstarává bafající agregát?

V ráji potápěčů

V potápěčské základně právě začíná jeden z pětidenních začátečnických kurzů. Sešli se na něm mladí lidé ze všech koutů planety. „Voda je tu křišťálově čistá a všude je spousta ryb. Je to jedno z nejlepších a nejkrásnějších míst pro potápění na zemi. Když máš štěstí, vidíš delfíny, žraloky, chobotnice a želvy," říká nadšeně Australan Mike.

Po seznámení s technikou nám instruktoři podrobně vysvětlují, co všechno nás čeká. Na plánku korálového útesu je vyznačena trasa, kterou se naše družstvo chystá uplavat. Budeme potápět dokonce i k vraku transportní lodi, která převážela uprchlíky v době vietnamské války. Protože je ale celé okolí ostrova Perhentian podmořskou přírodní rezervací, nesmíme se pod hladinou ničeho dotýkat.

Ponor do zhruba dvacetimetrové hloubky trval přes půl hodiny. V korálové zahradě u východních břehů ostrova Perhentian jsem spatřil všechno to, co jsem znal jen z tropických akvárií. Když se vynořím, Mike se právě souká zpátky do lodi. Strhne si masku a v extázi na mě křičí: „Purpurová ryba, Andělská ryba, malá ryba, velká ryba, tenká ryba, tlustá ryba... Bylo to skvělý!"

Ivan Brezina

I na ostrovech Perhentian již rybáři vyměnili sítě za turisty. *Foto: autor článku*

EDITORIAL

Mlžitelstvo zakázaných výletů (MZV) vydalo zprávu. Informovalo v ní o prodejcích na thajských žracích trzích, kteří darují každému Čechovi amulet v podobě Kalimery s článkem o úpravě vody na cestách. Značně se tak snížil počet dobrodruhů s průjmovým či závažnějším onemocněním. Ti obviňovali ze svých rychlých žaludečních stahů právě jídlo z plovoucích žracích trhů. Příčinou přitom byla voda, kterou žízniví turisté splachovali vydatnou snídani z lodiček.

Na základě úspěchu této akce vypisujeme nevýběrové řízení na distribuci Kalimery na místa vysokých škol. Zájemci hlašte se na emailu uvedeném v tiráži. Podmínkou je zájem o cestování a studium nebo práce na vysoké škole v Čechách či na Slovensku.

Kateřina Sekyrková

SOUTĚŽ

Zhodnoť své nebo cizí prádlo!

Obhaj si svůj sen a získej slevu 500 Kč na nákup termoprádla v Holan sportu! Napiš nám v článku o minimálně 3000 znacích, proč ty nebo člověk, pro kterého funkční prádlo žádáš, takové prádlo potřebuje, co od něj čeká, případně jaký konkrétní model je právě tvůj sen. Sen či zkušenost s termoprádlem můžeš vyjádřit i pomocí obrázků v podobě komiksu či vtipu. Pokud tvůj příspěvek bude splňovat podmínky Testovny, můžeš kromě slevy získat i jednu z cen jejího podzimního kola.

Slevu 500 Kč na nákup termoprádla v Holan sportu získají 3 vylosované příspěvky ze všech, které budou do 20. listopadu 2005 zaslány s předmětem „prádlo" na adresu redakce: *redakce@kalimera.cz* nebo Krakovská 18, Praha 1, 110 00. Nezapomeň uvést celé tvé jméno a kromě emailu uvést na sebe ještě jeden kontakt. Nejlepší došlé příspěvky budou spolu s výherci zveřejněny na www.kalimera.cz a www.holan.cz.

Holan

THAJSKÉ TRHY

Plovoucí žrací trh

Slyšeli jste někdy o hřebíčkovci, jogurtovém jablku, hadím ovoci, longanu či starfruitu? Že jste ještě nesnídali? Zamávejte na některou z mnoha pojízdných kuchyní na kanálech v Damnoen Saduaku. Přímo z loďky můžete ochutnat nudlovou polévku, smaženou rýži, pečené chobotničky či některou z mnoha dalších thajských specialit. Nezkaženou atmosféru plovoucího trhu si ale vychutnáte jen za rozbřesku. Kolem deváté dorazí první autobusy s turisty, loďky se zaplní bílými tvářemi, ovoce a zeleninu vystřídají suvenýry. Damnoen Saduak se změní v pouťovou atrakci. Tato nezaměnitelná turistická ikona Thajska se nachází asi sto kilometrů jižně od Bangkoku.

Květinový trh Pak Khlong

Thajci si na květiny potrpí mnohem víc než my - na trhu Pak Khlong jich proto dostanete tisíce druhů. Zaplňují několik ulic v centru Bangkoku na břehu řeky Čaoprája. Je jich tu více než v té největší botanické zahradě. Prodávat se začínají už kolem druhé hodiny ranní a do úsvitu je škála odstínů a vůní skoro nekonečná. K zakoupení jsou drobné kvítky na váhu, ale i okázalé kytice a věnce pro slavnostní příležitosti. Obchod s květinami živí v Bangkoku tisíce lidí. Kromě růží, tulipánů, jasmínů či lotosů tvoří hlavní prodejní sortiment trhu orchideje. Dnes už se dávno nesbírají v pralesích, ale pěstují na speciálních orchidejových farmách. V Thajsku roste asi 1300 druhů orchidejí a většina z nich nemá české jméno. Právě na Květinovém trhu můžete obdivovat nekonečnou rozmanitost jejich barev a tvarů.

Papírové deštníky

Vesnice Bo Sang v severním Thajsku je proslulá svými papírovými deštníky. Vlastně jde spíš o slunečníky, které původně přinášely stín buddhistickým mnichům. Na bambusovou kostru se nejdřív nalepí několik vrstev ručního papíru. Thajští deštníkáři si ho vyrábějí sami z jednoho zdejšího druhu moruše. Deštníky se pak nalakují a několik dnů suší na slunci. A nakonec přijde to nejdůležitější - výzdoba. V Bo Sangu jsou k zakoupení deštníky pomalované tradičními květinovými vzory, ale třeba i kýčovitými krajinkami a motivy z pohlednic. Staré řemeslo se snaží přizpůsobit požadavkům turistů. I na exotických thajských tržištích totiž platí zákony moderní tržní ekonomiky.

Trh s amulety

Thajci věří, že kouzelná moc amuletů dokáže odvrátit neštěstí a přinést lásku a peníze. Amulety jsou miniaturní sošky Buddhy, thajských králů a význačných mnichů, ale i hinduistických božstev a falických symbolů. Jsou vyrobeny z kovu, z hlíny i ze dřeva. Některé jsou zdobené kouzelnými mantrami, jiné ukrývají popel z papíru popsaného posvátnými verši. Největší trh s amulety najdete na nádvoří chrámu Ratčanáda v Bangkoku. Cena amuletů začíná v přepočtu na několika korunách, ale u vzácných kusů se může vyšplhat na desetitisíce. Na bizarním spirituálním tržišti si v desítkách krámků vyberete amulet pro každou příležitost. Speciální amulety si tu často kupují řidiči taxíků. Mají je ochránit před havárií.

Ivan Brezina

Na cestách Pobaltím

pokračování ze str.1

síť je snad ještě horší než v Lotyšsku. Stejně jako tam i v Estonsku jsou koleje širokorozchodné a vagóny velice prostorné. Jezdí se ale po omezeném počtu tras a jen dvakrát denně, často s minimálním časovým odstupem.

Zpátky v Litvě

Na cestě do prvního většího městečka v Litvě, Joniškisu, využíváme autobusovou dopravu. Její cenová přístupnost je vítaným zpestřením cesty. To však neplatí o předpotopním autobusu, jehož dveřmi musím při nástupu prásknout tak silně, až mám strach, že se vysypou okna. Dojíždíme do Šiauliai, odkud se chystáme pokračovat k litevsko-polským hranicím vlakem.

Litevské prázdniny na železnici

Na nádraží přijíždíme odpoledne a zjišťujeme, že nám vlak do Kaunasu jede až za 12 hodin. Přespáváme spolu s bezdomovci na nádraží. Vlak přijíždí o půl druhé, přičemž většina cestujících přišla s hodinovým předstihem. Je to pochopitelné. Dvacetivagónový vlak je přístupný jen dvěma dveřmi, ve kterých průvodčí kontrolují lístky.

Z Kaunasu do polských Suwalek jezdí vlak pouze jednou denně, a to v půl druhé. Čekáme tedy „pouze" 9 hodin. Spánek dohánímě na karimatkách v čekárně. V osm hodin mě pokladní vyhazuje od přepážky, že je prý ještě moc brzy na koupi lístku. Ve dvanáct hodin zřejmě nastala ta správná doba, a tak za 22 litů na osobu dostáváme jízdenky. Brzy již opouštíme stát, kde si člověk na cestu vlakem musí vzít dovolenou.

Michal Vačkář

Autostop má různé podoby. Tahle je z Estonska. ***Foto: autor článku***

Předražené památky na Srí Lance

Pokud jste zvyklí cestovat po exotických krajích s poloprázdnou kapsou a více než pláže nebo potápění vás zajímají památky, možná vaše cesty povedou na Srí Lanku. Než se tam ale vypravíte, zjistěte si, o kolik se zase zvýšilo vstupné do tamních kulturně historických památek. Na Srí Lance neplatí celosvětově uznávané pravidlo, že do aktivních svatostánků se vstupné nevybírá a do historických památek ano. Domorodci zde chodí všude zdarma, turisté pěkně tučně platí. Všechno.

Na turisty zde čeká několik rozlehlých ruin historických měst a množství pagod, gomp, stup a jiných buddhistických i tamilských svatostánků. Tamější Ministerstvo pro kulturu, při pohledu na natěšené tváře dovolenkářů, jejich zakulacené postavy a vždy plné peněženky, dospělo k rozhodnutí, že nějaký ten dolar navíc nemůže trápit Evropana, který si zaplatil letenku na Srí Lanku a zpět. Zavedlo tedy na každou ze tří největších srílanských památek patnáctidolarové vstupné. To bylo před několika lety.

Monumentální Buddha v ruinách města Polonaruwa. ***Foto: Tomáš Ernest***

Tehdy bylo možné zakoupit i „hromadnou" vstupenku na všechny tři památky za 37,50 dolarů, vstup na několik menších památek byl bonus. V prosinci 2004 jsme se u pokladny v Sigirii, jedné ze tří zmiňovaných srílanských památek, dozvěděli, že vstupné místo 15 stojí 21 USD, stejně jako do zbylých dvou největších památek, kterými jsou vykopávky měst Polonaruwa i Anuradhapura. Hromadné vstupné vycházelo na 41 USD. „Za to my spíme dva týdny po hotelech!" rozčílili jsme se. „My nic, to UNESCO," odpověděl bez zájmu pokladník. „Aha. Máme ISIC karty s logem UNESCO, takže dostaneme poloviční slevu," ulevilo se nám. Jenže sleva se nekonala.

Většině turistů vstupné zřejmě nepřijde vysoké ve srovnání s účty za hotel nebo v baru na pláži. Je ale třeba posoudit, co se za tu přemrštěnou cenu nabízí ve srovnání s podobnými památkami v Asii. Indický Taj Mahal stojí necelých 15 USD a je to skvělá podívaná. Za 20 USD se celý den touláte a na každém kroku obdivovujete kambodžský Angkor Vat. Na pouhých 10 USD přijde třídenní vstup do barmského Baganu, kouzelného komplexu stup. A srílanská Sigirie? Kromě toho, že tam věčně prší, se můžete procházet rozmoklými rozlehlými zahradami zarostlými travou a stromy. Zahlédnete do skály vytesané schody ozdobené kamennými lvími tlapami, na plochém vrcholu skály se nachází pár nádržek a základy domů, které tam kdysi stávaly. Skutečným skvostem v Sigirii jsou fresky, jediné dochované světské malby na ostrově. Koupili jsme si pohled za 2 Kč a 21 USD ušetřili na jiné historické nádhery.

O něco lepší je to v historickém městě Anuradhapura. Na zapůjčeném kole se dá celým areálem projíždět mezi základy paláců, kamennými sloupy a obřími polokulovitými stupami po vlastní ose. Když máte mapu a necháte si od majitele guesthousu vysvětlit, kudy jet a kudy ne, zjistíte na vlastní oči a zdarma, že toho jedinečného tu zase tolik k vidění není. Údajně vás tu mohou „načerno" provézt i řidiči riks za nižší cenu než je výše oficiální vstupenky. Stejně tak to funguje i v ruinách starého města Polonaruwa. Tady můžete v rozlehlém areálu vidět všechny památky za zhruba poloviční cenu (dle vašich smlouvacích dovedností) a ještě se všude nechat dovézt. Není to právě čestné, ale raději přilepším svými penězi rikšákovi, než abych přispívala do bezedných kapes už tak přebujelé byrokracie. Výše vstupného byla v Polonaruwě pochopitelná jen u nejkrásnější sochy ležícího Buddhy na Srí Lance. Přesto by byly slevy pro studenty na místě i v tomto případě. Jinak zde nebylo k vidění více než ve všech ostatních areálech včetně Anuradhapury.

Vstupné do jeskynního kláštera v Badulle, stejně jako do mnoha dalších v zemi, je2 - 5 USD. Mniši většinou nejsou ochotní o ceně diskutovat. Slevy nevedou. Nevadí. Buddhovy sochy i jeho zobrazení na stěnách i skálách jsou téměř všude stejné. Možná přesto uslyšíte o něčem, co vás zajímá. Třeba o vyobrazených výjevech z „buddhistického pekla" na zdi kláštera. Je jen na vás, zda se necháte nalákat.

Lucie Kinkorová

Reality show na skotské farmě

Vtipy o Skotech známe všichni. Je možné, že si je vymysleli Angličané, aby popudili své věčně hašteřivé sousedy ze severu. Skotové sami se své lakotné pověsti smějí. Nicméně, ne vždy je vtip měnící se ve skutečnost legrační.

V únoru roku 2005 mě oslovil kamarád s nápadem jet si přivydělat do Skotska, na což jsem mu bez dalšího přemýšlení kývnul. Když se daly věci do pohybu, začal jsem se o celou věc zajímat. Četl jsem všechny e-maily, které náš budoucí zaměstnavatel, farmář Jamie Watson z Mill of Montague, posílal. Pro nezkušeného Čecha zněly celkem slušně: práce není omezena časově (tzn. každý může pracovat jak dlouho chce a kdykoli si může vzít den volna), pro 10 lidí jsou k dispozici 3 karavany s vodou, plynem a elektřinou a nakupovat se jezdí do města farmářovou dodávkou. Co se týče peněz, psal: „Vyděláte tolik, kolik odpracujete a nasbíráte malin." Zde jsem se zarazil a požadoval konkrétnější informace, kterých jsem se ale nedočkal. Alespoň ne přímo. Potkali jsme kluka z Brna, kterému sám Jamie do telefonu řekl, že si může vydělat 30 až 40 GBP denně. To nás zaslepilo. Navíc nás jedna nejmenovaná učitelka z Bohumína, která Jamieho znala, přesvědčila o tom, že si tam za dva týdny přišla na 14 000 Kč. To byl poslední hřebík do naší budoucí rakve.

Až po příjezdu na místo jsem pochopil reálný základ skotských vtipů. Místo 3 karavanů jsme dostali jen jeden, bez vody a bez elektřiny. Sprchy byly nejspíše středověké a kuchyň, která se nacházela ve stejné místnosti jako záchod s nedovírajícími dveřmi, by hygienikovi přivodila dočasnou zástavu srdce. Zde vtip nekončil. Watson nejednou zděšeně nasedl do auta, když zjistil, že si někteří vzali den volna a jeli do města. Zanedlouho už je na korbě vezl zpátky na pole a dával jim pracovní instrukce. Co na tom, že sliboval volno kdykoliv. Snažil se nám zavděčit tím, že pro nás zorganizoval barbecue. Nezeptal se, zda je někdo vegetarián (jak tomu bylo na jiných farmách), a kromě pár kuřecích hamburgerů nekoupil k jídlu nic. Mezi 70 lidí rozdělil jednu láhev whisky, šest litrů cideru a několik 200ml lahví piva. Jeden z nás komentoval tuto frašku slovy: „Je mi hanba, že tu ještě zůstávám."

Největší ránu nám ale zasadily platové podmínky. Za jednu 400g vaničku se platilo 12 p, za jeden cca 1,5kg košík asi 35 p a za střední, asi 800g vaničku, 24 p. Čísla vypadají rozumně jen do té doby, než začnete sbírat. Bylo takřka nemožné vydělat si víc než 18 GBP denně. Zklamání a vysílení jsme zajídali nejlevnějšími fazolemi z Tesca. Byli jsme rádi, když jsme našli jinou farmu, která byla naprosto standardní, přesto nesrovnatelně lepší než Watsonova. Jednoduché to nebylo, protože farmy byly během sezóny již plné.

Ukončením práce na poli však strasti nekončily. V pokladně Jamieho Watsona mi zbylo nějakých 30 GBP, jelikož jsem několikrát minul hodinu výplaty. Když jsem si o dva dny později pro peníze přijel, byl jsem donucen třikrát uklidit karavan, ve kterém jsem už vůbec nebydlel. Odpovědí na moje překvapené otázky byl rudý obličej farmáře Watsona. Křičel na mě, co že si to dovoluji a že mi peníze nedá, dokud karavan nebude čistý. Po úklidu jsem šel k domu a zazvonil. Nic se nedělo, a tak jsem zazvonil podruhé. Také nic. Podíval jsem se skrz okno. Jamie Watson ulehal do postele a vesele se na mě díval.

Watsonův kemp jsme opustili s radostí. Ve Skotsku se dá sehnat lepší farma. Je rozumnější hledat ji až na místě, ovšem to je třeba do Skotska vyrazit s dostatečným předstihem, nejlépe už v červnu. Ve vašem vlastním zájmu vám radím nejezdit na farmu v Mill of Montague, asi 7 mil severovýchodně od Perthu. Budete zklamaní a ve výsledku se můžete zbytečně zadlužit, jak se to stalo nejednomu z nás. Snad si pan Watson uvědomí, že s námi nemůže zametat jen proto, že jsme z východu.

Pavel Pilch

Vyhrajte 10 USD za svůj příspěvek!

Máte jinou zkušenost s prací v zahraničí? Napište nám svůj příběh. Příspěvky zveřejněné v tištěné Kalimeře budou odměněny slevou 10 USD při využití služeb refundace daní u společnosti Taxback.com - světové jedničky v mezinárodních refundacích daní od roku 1996. Příspěvky i s fotodokumentací zasílejte až do 25. ledna 2006 na *redakce@kalimera.cz*. Všechny došlé příspěvky jsou spolu s pravidly zveřejněny na *www.kalimera.cz* v rubrice Práce v zahraničí.

Testovna

Výbuch plynových kartuší

Testovna slouží k předávání vašich zkušeností s vybavením do přírody. Vaše příspěvky jsou mnohdy i reakcí na věci, které se dějí kolem nás.

V úterý 30. srpna 2005 před polednem vybouchly tři ze čtyř plynových turistických kartuší na 1 použití v nájemním domě na okraji Liberce. Výbuch byl nečekaně silný – poškodil i sousední byty. V bytě s kartušemi se nacházel otec se svými dvěma dětmi. Všichni tři byli záchrannou leteckou službou přepraveni do Vinohradské nemocnice v Praze s popáleninami po těle v rozsahu od 10 – 30 %.

Dle mluvčího Hasičského záchranného sboru Libereckého kraje (HZSLK) mjr. Svatopluka Štěpničky šlo o 5 let staré kartuše o hmotnosti 425 g, které se již v současné době neprodávají. Lze se tedy domnívat, že otec rodiny plnil kartuše směsí propan-butanu, ačkoliv byly na 1 použití.

Dle fotodokumentace HZSLK šlo o kartuše značky VAR a PRIMUS, které využívají jako palivo směs propan-butanu. Plnění jednorázových kartuší směsí propan-butanu je oblíbený trik turistů, kteří tak chtějí ušetřit za nové kartuše. Plnění může být životu nebezpečné a každý výrobce zřetelně na jednorázových kartuších upozorňuje, že se nemají znovu naplňovat.

Přesto „recykluje" plynové kartuše většina zkušených turistů či cestovatelů. Bez nehod. Dalo by se říci, že častěji dochází k výbuchům kartuší při nesprávném nebo nepečlivém používání vařiče než při plnění plynových kartuší. Stačí míchat jídlo v ešusu v protisměru závitu tak urputně, až si kartuši od vařiče pomalu uvolníte...

Ačkoliv je na každé plynové kartuší napsáno, že je na jedno použití a plnění je zakázáno, zveřejňujeme zde postup, který byl zaslán do Testovny. Důvod je zřejmý - je lepší o konkrétním nebezpečí mluvit, než jen zakazovat.

Přečíst si zde můžete i krátké ukázky příspěvků ostatních soutěžících, kteří získali některou z cen věnovaných firmou Acron. Celé články jsou i s pravidly zasílání soutěžních příspěvků součástí rubriky Testovna na www.kalimera.cz. Těšíme se i na vaše zkušenosti s vybavením na cesty, ať už dobré nebo špatné. Jak je již v Testovně zvykem, i v dalším kole, které končí 20. listopadu 2005, budou nejlepší příspěvky odměněny těmito cenami od firmy Acron:

Hlavní cena - sada poslední záchrany FIRESTEEL SL3

Kompaktní nouzová sada - obsahuje:
– čepel se sníženým hrotem z oceli 440 o délce 78 mm, jištěná pojistkou typu „liner lock" a ostřím rozděleným na klasický břit a ozubení typu spyderco,
– na čepeli nože speciálně tvarovaný ozub, sloužící jako ocílka pro podpalovač,
– podpalovač v dutině plastové střenky nože s trvanlivostí 3000 škrtnutí,
– v zadní části plastové střenky hlasitá signální píšťalka,
– ocelový klips na opasek.

Další ceny:

- nůž WENGER Classic 1.14.53
- dynamo-svítilna CAMPO
- orientační busola DC-382310
- podpalovač FIRESTEEL Scout

Oceněné příspěvky minulého kola:

- Plnění plynových kartuší (Radim Chaloupka)
- Stan Jurek S+R DOME 2 KM (Tomáš Hájek)
- Batoh Treksport Liquidator 8 L (Miroslav Kotoč)
- Kapesní počítač Psion 5mx a Psion Revo (Karel Wolf)

Nenechte si své zkušenosti pro sebe. Příspěvky zasílejte do 20. listopadu 2005 na redakce@kalimera.cz.

Závěry vybraných příspěvků:

Stan Jurek DOME 2 KM by snad mohl být lehčí. Každému kdo si ho chce pořídit doporučuji vytáhnout z peněženky ještě nějaké to kilčo na samostatné obaly pro tropiko i vnitřní stan a nezbytností je objednat několik kolíků navíc (min. 3 kousky). Na stan je záruka 3 roky. Pro hraje i pozáruční servis. Kamarádovi bez problémů opravili propálené tropiko tak, že by to zkušené oko nepoznalo. I přes těch pár maličkostí ho mohu jen doporučit. Kdybych se měl znova rozhodovat, neměnil bych.

Batoh Treksport Liquidator nás už pri prvom stretnutí v obchode oslovil svojim atraktívnym vzhľadom a naše sympatie si doteraz udržal. Služby, ktoré sme od neho očakávali, vykonáva perfektne. Trochu viac času nám zabralo nastavenie správnej dlžky popruhov, aby na chrbte nesedel ani vysoko, ani nízko a aby sa pri pohyboch príliš nekýval zo strany na stranu.

Camelbak zatiaľ funguje spoľahlivo okrem toho, že veľmi dlho schne, ale to je asi údel všetkých camelbakov. Problém bol trochu so sponou, ktorá hadičku vedúcu z camelbaku púta k ramennému popruhu. Stalo sa nám, že sa pár krát uvoľnila (z popruhu). Myslíme si, že takisto mohla byť trochu robustnejšia.

NOVINKY

Nabíjecí krosna

Na žádost amerického námořnictva vyvinuli vědci Pensylvánské univerzitě krosnu, která produkuje elektrickou energii. Vojáci hledali způsob jak se zbavit zátěže baterií na zádech při chůzi v terénu. Systém vymysleli, zátěže se však nezbavili. Výsledkem jejich snažení je čtyřkilový rám, který je připojen na generátor. Díky houpavému pohybu vznikajícímu při chůzi vyrábí generátor elektřinu, kterou je možné uskladnit v baterii anebo využít přímo. Asi dvacetikilová krosna vyprodukuje kolem sedmi wattů, což stačí k napájení drobné elektroniky.

Promítačka do kapsy

Na zářijové výstavě elektroniky v Berlíně představila japonská společnost Toshiba kapesní projektor, kompatibilní s mobilními telefony. Japonská společnost ale není první, stejný druh výrobku ohlásila i firma Epson, v poslední době dominantní síla ve výrobě tiskáren. Díky projektoru se budeme moci dívat na fotografie přímo z telefonu v kvalitním rozlišení. Společnost Toshiba svůj produkt uvede na trh koncem roku za 999 Euro. Projektor má mít USB rozhraní a vážit 565 g

Coleman rozšiřuje řady

České zastoupení značky Coleman již dlouhodobě mrzelo, že přichází v outdoorových speciálkách o zisky v segmentu levných turistických stanů a spacáků. Proto se rozhodla vytvořit jejich úplnou řadu pod standardním názvem Coleman. Stávající řadu výrobků Coleman firma přejmenovala na Coleman Exponent, která je ve světě používána již delší dobu. Nejlevnější turistické a kempingové potřeby dodává společnost do hypermarketů pod názvem Camping Gaz.

Plnění plynových kartuší

Na plynové vařiče jsem přešel po zkušenostech s vařiči benzínovými. Ruské modely byly v osmdesátých letech naprosto nekontrolovatelné. Několik jsem jich musel při vzplanutí zahodit do suti. Americký Peak 1 od Colemana fungoval bezvadně v Tatrách, ale na Kavkaze ve výškách nad 4000 m totálně zklamal - z hořáku šel plamen, jako bych zapálil rozlitý benzín. Dost možná proto, že jsme jako palivo používali automobilový nebo technický benzin, ovšem originální palivo Coleman nebylo u nás ani v Sojuzu k sehnání. Stejně by se s ním nikdo netahal.

Na základě zkušeností z Kavkazu, kdy pouze plynový vařič byl schopný efektivně tavit sníh a vařit, jsem zavrhl všechny „ohňostroje" na tekutá paliva a začal používat výhradně plynový vařič na bombičky Hush Minigas. Koupil jsem si ještě socialistického předchůdce VAR 1 a ten mi funguje dodnes. Nepoužívám jej jen kvůli příliš úzkému plamenu.

Nedostupné kartuše

Při provozu plynového vařiče bylo nutno v období před sametovou revolucí vyřešit nejen otázku ceny originální náplně. Velkým problémem bylo vůbec bombičky sehnat. Není tedy divu, že jsme tehdy vyvinuly „dokonalé" metody, jak si zdroj paliva obnovit. Už samotný výrobce předchůdce VARu dodával k hořáku standardně přepouštěcí redukci na dvoukilovou bombu.

Je zřejmé, že amatérské plnění bombiček plynem může být nebezpečné. Toto nebezpečí jsem si dobře uvědomoval a zjistil si, dřív než jsem se do plnění bombiček pustil, jakým způsobem bombičky bezpečně naplnit. Přesvědčil mě pouze jediný způsob a ten používám ve zdraví dodnes.

Postup plnění

Každou novou originání bombičku zvážím a zjištěnou hmotnost zapíšu na štítek. V principu je jedno, jaké váhy použijete, hlavně aby vážily s přesností aspoň 1 g. Používám klasické staré lékárenské či chemické váhy s mosaznými zavěšenými miskami.

Prázdnou bombičku spojím redukčním ventilem s „dvoukilovkou", celý systém převrátím tak, že „dvoukilovka je vzhůru nohama", huschovka visí na redukčním ventilu pod dvoukilovkou. Záměrně říkám visí, nedoporučuju, aby soustava stála na malé bombičce, mohlo by dojít k pádu dvoukilové bomby a k poškození závitu v malé bombičce. Bezpečný závěs musí každý sám ve svých podmínkách vymyslet. Poslouchám, dokud plyn teče z velké bomby do malé, potom soustavu rozpojím. Zvážím naplněnou bombičku na analytických vahách a zkontroluju, jestli hmotnost není větší než udává údaj na bombičce (moje hodnota zjištěná vážením). Pokud je hmotnost vyšší, našroubuju hořák a plyn z kartuše upouštím tak dlouho, dokud hmotnost neodpovídá zapsané hodnotě.

Plnící směsi

Dobré je vědět, že existuje tzv. letní a zimní směs propan - butanu (PB). Zimní směs obsahuje více propanu, plyn má větší výhřevnost a kapalná fáze dobře zplyňuje i při teplotách pod nulou. Úplně nejlepší je ovšem použít v zimě a do vysokých hor jako palivo čistý propan. Dvoukilovou bombu je možno po dohodě s provozovatelem plnírny nechat naplnit čistým propanem. Propanové náplně se používají standardně pro pohon vysokozdvižných vozíků. V ČR má plnírny například společnost Primaplyn v Horní Suché u Havířova, v Olomouci, ve Znojmě a v Mimoni.

Vyřazené kartuše

Pokud s bombičkami zacházím v terénu slušně, můžu tímto způsobem relativně bezpečně obnovit originální náplň mnohokrát. Před každým opakovaným plněním zkontroluju, zda není bombička nějak poškozená - hlavně závit a dno. Při opakovaném používání se pozinkované dno bombičky odře a začíná rezavět. Rezavé bombičky je nutno včas vyřadit.

Bezpečnost

Plnění provádím vždy na zahradě, už kvůli zápachu plynu. Při spojování soustavy vždycky něco unikne. V žádném případě nedoporučuji plnit v místnosti, kde jsou kamna, sporáky, kotle či karma nebo jakýkoliv potenciální zdroj plamene či jisker. Směs propan butanu a vzduchu je extrémě hořlavá - výbušná, ať už plyn přeplňujeme nebo pouze spotřebováváme.

Plnit bombičky bez vážení náplně považuju za velký hazard. Byl jsem svědkem situace, kdy kamarád při cestě v přetopeném kupé vlaku vytáhl z batohu vlastnoručně naplněnou huschovku, která připomínala dětský balonek (bezpečnostní vypouklé dno se vydulo ven). Kamarád byl drsňák, na nádraží plyn upustil, na bombě dál vařil, a po vyprázdnění drahocennou bombičku promáčkl zpět a doma opět naplnil. To uvádím jako odstrašující příklad.

Při amatérském plnění bombiček v našich podmínkách se časem může stát, že se ucpe nebo poškodí ventil na malé bombičce. Je to tím, že plyn v dvoukilových bombách obsahuje značné množství nečistot. Originální plnění bombiček se pravděpodobně děje přes nějaký filtr.

Kartuše poškozená výbuchem.
Zdroj: www.hzslk.cz.

Podmínky užití

Dnes používám komerčně dostupný Var 2 a redukci na 2 kilovou bombu. Dál mám vařič Camping Gas - s modrým plastovým bajonetem, se širokým hořákem. Ten jsem si musel koupit v Kanadě, protože v Americe se kartuše se závitem neprodávají.

Plynový vařič používám úspěšně i v zimních podmínkách, funguje spolehlivě i při teplotách hluboko pod nulou. Ve velkém mrazu je ovšem nutno používat pokud možno úplně plné bombičky, případně bombičku ve spacáku předehřát nebo rukama při vaření zahřívat.

Radim Chaloupka

Dostupnost plynových kartuší

Merida je hlavním venezuelským outdoorovým centrem. Leží v údolí mezi dvěma hřebeny And, na hory je to kousek. Překvapivě právě zde jsem strávil celý den a půl sháněním propan-butanové kartuše k mému plynovému vařiči. Z nějakého důvodu zde nejdou sehnat šroubovací kartuše typu VAR, které se jinak prodávají všude, resp. od Peru až po Patagonii. Nakonec mi takovou orezlou a omlácenou chudinku kartuši Doite prodali v jedné místní cestovce - neměli k ní vařič...

Jinak kartuše plním stejně jak je uvedneo v článku. Je dobré před přeplňováním dát velkou bombu někam do tepla (např. na sluníčko) a malou do mrazáku, líp to pak přetéká.

Filip Melichar

Jen pár technických poznámek

Jak bylo uvedeno, obsah kartuše tvoří plynná a kapalná fáze PB. Nebezpečná je při přeplnění ta kapalná. Jak známo kapalina je nestlačitelná, při tepelné zvětšení objemu, kapalná fáze kartuši roztrhne. Dovnitř vypouklé dno kartuše tam není pro absorbování tlaku ale pro mechanickou pevnost kartuše jako takové. Dřív než vypouklé dno zcela určitě povolí švy kartuše.

Marco

Fyzikální vsuvka

Pokud nejdeme do extrému, je v kartuši vždy kombinace kapalné a plynně fáze. V každé učebnici fyziky se dá najít pasáž o izochorických soustavách. Za dané teploty je tlak v kartuši stejný, ať je naplněna na nominální hmotnost, nebo v ní zbývá loužička PB na dně. Pokud si dáváte pozor na stav bomby (závit, rez,...), není to nic nebezpečného. Nikdo ze známých si zatím nestěžoval.

Japhy

Zdroj: Komentáře k článku „Plnění plynových kartuší" na www.kalimera.cz, rubrika Testovna.

AKCE

27. - 28. října 2005 RYTMY AFRIKY - festival africké kultury s přednáškou o řešení afrických problémů, vstupné od 150 Kč; Club Mecca v Praze; www.rybanaruby.net/rytmyafriky

28. - 30. října 2005 CESTY - 18. mezinárodní setkání cestovatelů, odborné semináře, projekce, posezení, permanentka 250 Kč; Prosiměřice u Znojma; http://globe.euweb.cz/setkanicesty.php

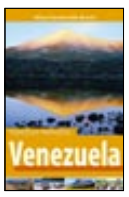
10. - 13. listopadu 2005 SPORT LIFE - 4. mezinárodní sportovní veletrh, vstupné 30 - 60 Kč; Výstaviště Brno; www.sport-life.cz

17. - 20. listopadu 2005 RAJBAS OUTDOOR KOTLÍK a OKEM DOBRODRUHA - VI. ročník cestovatelsko-outdoorového festivalu s amatérskou soutěží videofilmů, permanentka 210 Kč, Blansko; www.horizont.bk.cz

21. - 29. listopadu 2005 TÝKÁ SE TO TAKÉ TEBE - filmový festival o ekologii provázený přednáškami, konferencemi, výstavou fotografií; Klub kultury Uherské Hradiště; www.kkuh.cz

VYŠLO

Venezuela, edice Rough Guide, nakl. JOTA, 2005; 540 str., 748 Kč

Venezuela patří mezi cenově přijatelnější země, kde hustě obydlené pobřeží na severu střídá na jihu území nedotčené divočiny. Láká vás plavba k nejvyšším vodopádům Salto Angel či pochod deštnými pralesy až k andským ledovcům? Na nádherných plážích tropických ostrovů na vás čeká ničím nerušený klid a v národních parcích podivuhodní tvorové, jakými jsou mravenečníci. Praktickým průvodcem vám bude čerstvé vydání publikace Rough Guide na téma Venezuela.

REDAKCE

Dvouměsíčník **KALIMERA**, průvodce světem cestování a vybavení; **Šéfredaktorka:** Kateřina Sekyrková; **Korektury:** Veronika Stiebitzová; Vera Renovica **Distribuce**: zdarma po vysokých školách a kolejích celé ČR, od r. 2005 také v krajských knihovnách; **Stálá distribuční místa:** ***archiv starších čísel*** PRAHA – HOLAN SPORT, Krakovská 18, Praha 1; BRNO – CK KUDRNA, Vobchůdek v podchodu pod nádražím; OLOMOUC – knihkupectví Pavel Dobrovský – BETA, Edelmennův palác, Horní nám. 5; PARDUBICE – CK POZNÁNÍ, tř. 17. listopadu 229; OSTRAVA – antikvariát FIDUCIA, Mlýnská 2; **Náklad:** 30 000 ks; **Inzerce**: inzerce@kalimera.cz; **Grafické zpracování:** Grafické studio GAO, www.gao.cz; **Tisk**: VH Print; **Uzávěrka příštího čísla**: 15. listopadu 2005; **Kontakt:** Krakovská 18, Praha 1, 110 00; tel.: 602 308 878; e-mail: redakce@kalimera.cz; **Registrace**: MK ČR E 13883; ISSN 1214-0775; **Předplatné:** složte na účet 1087121052/2400, nebo zašlete složenkou typu C na adresu redakce. Identifikace platby – Předplatné KALIMERA; částka – 75 Kč / rok, 15 Kč / 1 číslo.

Potřebuji pojištění, zn.: rychle!

pokračování ze str.1

ve chvíli, kdy na účet příslušné pojišťovny dojde platba pojistného. Vše se zrychlí, pokud máte účet ve stejné bance jako pojišťovna – pojistné se uhradí během několika hodin.

Generali a Evropská cestovní pojišťovna nabízejí i o něco pohodlnější možnost – stačí poslat SMS s požadovanými údaji o pojištěnci a následně částku co nejrychleji uhradit. V takovém případě ale musíte být předem seznámeni s pojistnou smlouvou, kterou odesláním textové zprávy de facto podepisujete. Nutno podotknout, že si pomocí SMS nebo internetu můžete ze zahraničí pojištění i prodloužit.

Pojišťovací kurýr

Bez připojení na internet se lze pojistit pomocí pojišťovacího kurýra. Česká pojišťovna nabízí tuto službu pro Prahu a blízké okolí. Na váš požadavek je k vám domů vyslán poslíček, u kterého pojistnou smlouvu podepíšete a uhradíte částku. Vaše pojištění začíná platit už ve chvíli, kdy od vás kurýr přebírá hotovost. Za tuto kurýrní službu vedle pojistného zaplatíte dalších 200 Kč.

Nejste-li z Prahy, ale zmíněná služba by se vám hodila, můžete zavolat na zelenou linku pojišťovny Allianz, která vám podle místa bydliště pojišťovacího poradce vyšle. Ten s vámi smlouvu sestaví a přijme platbu. Příplatek za poradce se liší podle místa bydliště a pohybuje se od 200 do 300 Kč.

název pojišťovny	přes sms/ internet	nejrychlejší platba	webové stránky	Infolinka
Allianz	ne / ano	přes e-Banku	www.allianz.cz	800 170 000
Kooperativa	ne / ano	přes Českou spořitelnu	www.koop.cz	800 105 105
Česká pojišťovna	ne / ano	přes e-Banku	www.ceska-pojistovna.cz	841 114 114
Evropská cestovní pojišťovna	ano / ano		www.evropska.cz	221 860 202
Generali	ano / ano		www.generali.cz	800 150 155
ČSOB pojišťovna	ne / ano		www.csobpoj.cz	800 100 777

Pojišťovny umožňující uzavření smlouvy přes internet a jejich infolinky

Na cestách se také sportuje. Myslete na to při studování obsahu pojistné smlouvy. Foto: Josef Holan

Studentské a kreditní karty

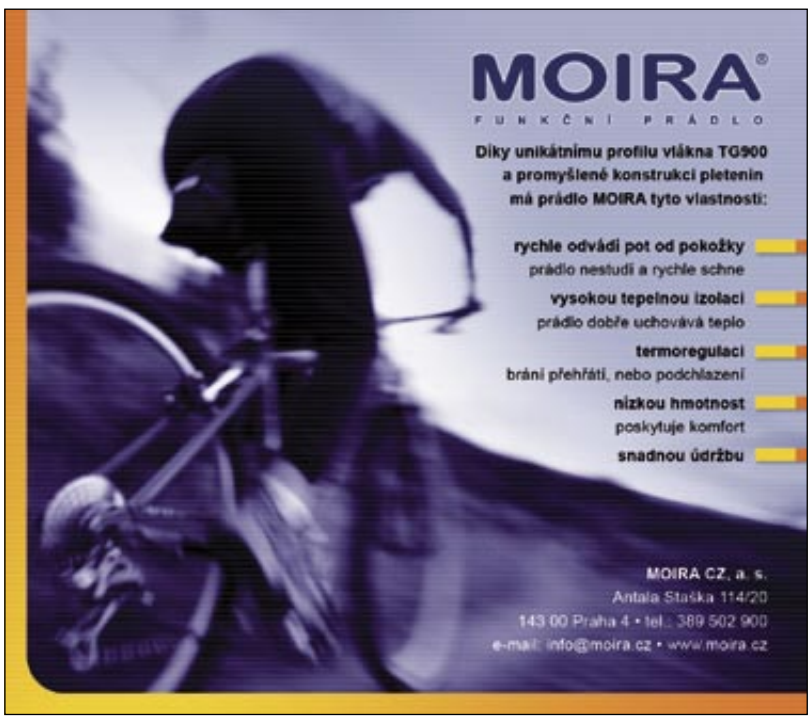
Řešení naléhavých situací s cestovním pojištěním se mohou vyhnout držitelé studentských a kreditních karet. Studentům a lidem do 26 let se nabízí celoroční připojištění ke kartám ISIC a Alive v ceně od 200 do 350 Kč, podle výše pojistného plnění. Jednorázový pobyt studenta v cizí zemi ale nesmí přesáhnout 30 dní. U kreditních karet je toto omezení prodlouženo na 60 dní. O něco pružnější plánování dovolené umožňuje například pojištění Alpenverein – u něj je doba pojištěného pobytu omezena až na 3 měsíce.

Obsah pojistné smlouvy

Shánění a čtení dokumentů se vyhnete vytočením infolinky pojišťovny. Operátor by vám měl být schopen odpovědět na dotazy týkající se obsahu pojistné smlouvy po celých 24 hodin denně v případě pojišťovny Allianz, Kooperativy a Evropské cestovní pojišťovny. Na informačních linkách ostatních pojišťoven se vám ozve o víkendu a po 17. či 19. hod jen záznamník.

Je dobré vědět, že se v otázce rizikovosti a nerizikovosti jednotlivých sportů názory pojišťoven rozcházejí. Nejopatrnější je Allianz, u které se připlácí i za aerobic, na druhou stranu pojištění u ní má zase jiné výhody. Existují ale i sporty „nepojistitelné". Chystáte-li se v zahraničí skákat padákem či letět na rogalu, můžete si pojistit pouze případné škody na cizím majetku, které by mohly vzniknout vaším neopatrným přistáním.

Vera Renovica, Kateřina Sekyrková

Výstup na íránskou sopku Mt. Damávand

Cesta do Íránu byla mým velkým snem už od doby, kdy jsme navštívili Sýrii a Jordánsko. Toužil jsem se podívat do jedné ze zemí, kde je ortodoxní islám stále velmi živý. Na internetu jsem se dozvěděl, že se vízová situace oproti dobám minulým výrazně zlepšila a že je možné získat třicetidenní turistické vízum. Dříve muselo českému cestovateli stačit pětidenní tranzitní vízum, a to s velkými potížemi a po dlouhém čekání.

Jedním z největších lákadel pro nás byla íránská pětitisícovka - sopka Mt. Damávand, v pohoří Elbroz, nedaleko Kaspického moře. Chtěli jsme pokořit tuto největší íránskou horu a zároveň nejvyšší sopku Asie.

Do Teheránu jsme z Tabrízu, prvního většího města po tureckých hranicích, vyjeli nočním autobusem, který nás vyšel na 25 000 Rialů (asi 100 Kč). Vyspali jsme se, ale při tak nízkých cenách se vyplatí připlatit si za komfortnější dopravu. V Teheránu jsme ignorovali hejna taxikářů a nasedli do místních autobusů. Cestování teheránským městským autobusem je sice levné, ale na druhou stranu zdlouhavé a ve velkém teple úmorné. Ženy sedí odděleně v zadní části. Lístky po 250 Rialech (1 Kč) vybírá buď průvodčí nebo jeden z pasažérů, který je pak odevzdá řidiči.

Z východního terminálu míří všichni turisté do podhorské vesničky Reine, výchozího místa pro výstup na Mt. Damávand. Taxikáři nám tvrdili, že do Reine ten den již nic nejede. Byla to lež. Ze špinavého města jsme stoupali serpentinami autobusem mířícím do Amulu u Kaspického moře. Vozidlo se řítilo po velmi frekventované silnici, směr Elbroz. Řidič si nebral servítky a předjížděl do zatáčky i z kopce na plný plyn.

Autobus nás vysadil pod vesničkou Reine. Vyhledali jsme taxi a o 15 000 Rialů lehčí jsme o něco později stáli před základnou turistického klubu v Reine ve výšce 2000 m.n.m. Seznámili jsme se s Rezou, průvodcem a správcem budovy. Ubytoval nás za 20 000 Rialů za noc. Mohli jsme si tam vybalit zavazadla a ponechat na místě věci, které by nám při výstupu na sopku překážely.

Už v 7:30 ráno na nás před klubem čekal Jeep. Při pohledu na vrchol hory, kde byla spousta sněhu, jsme zapochybovali o dostatečnosti našeho vybavení. Reza nás přesvědčil, že mačky ani cepíny nepotřebujeme. Řidič byl typický Íránec. Místo aby dával pozor na cestu, pouštěl volant, otáčel se na nás dozadu a bavil se s námi. Na to je třeba si při cestování po Íránu zvyknout – řidiči jsou blázni, ale mají na to. Vystoupili jsme u prašné cesty, která vedla ke Zlaté mešitě a pak k bivaku.

U Zlaté mešity v nadmořské výšce 3000 m.n.m. vyžadují poplatek 25 USD za vstup do parku. Rozhodli jsme se smlouvat a přeli se s hlídači o studentské slevy. Nakonec na nás byli naštvaní a zaplatit jsme museli stejně.

Cestou nahoru jsme se proplétali mezi kozami, které místní pastevci shánělí dolů. Bylo to jako v pohádce – zlatá kopule mešity, kozy, pastevci a nejvyšší sopka Asie. Do kasičky u mešity jsme dali několik bankovek. Malý příspěvek je podle místního rčení vstupenkou na dobrou cestu na vrchol.

Pokračovali jsme velmi pomalu. Nevěděli jsme, jaké to bude nahoře, a aklimatizace je v takových výškách důležitá. Odpočívali jsme a kochali se výhledy. Do bivaku ve 4100 m.n.m jsme došli kolem čtvrté hodiny odpolední a zabrali si dřevěné lavice na spaní. Dohodli jsme se, že vstaneme příští ráno už ve tři. Já s Kájou jsme posilnění ještě vyrazili na malý aklimatizační výstup alespoň do 4500 m.n.m, aby nám druhý den bylo líp. Celou noc fučel vítr a my doufali v prosluněné počasí.

Ráno bylo jasné, hvězdy svítily a vítr už nebyl tak ledový ani silný. Ve 4 hodiny jsme už byli po snídani a vyrazili. Po hodině jsme se trochu rozchodili, ale vítr dost přitvrdil. V 5000 m.n.m. byla hrozná zima, voda v lahvích zamrzla. Pavlovi nebylo dobře, hodně bolela hlava, na zrmzlé ruce jsem mu půjčil své náhradní ponožky. Nikomu však nebylo tak špatně, aby se musel vrátit. Ve výšce 5300 m.n.m. se začaly objevovat sirné výpary a sopečný prach. Vzduchu už také nebylo na rozdávání. Posledních 300 metrů výstupu bylo nejtěžších. Únava, nedostatek kyslíku, silný vítr a sirné výpary si s námi pohrávaly. Báli jsme se sněhu, ale obešli jsme, co se dalo. Pavel mlel z posledního, hlava ho bolela, ale makal jako šroub.

Najednou jsme stáli na vrcholu, pod námi 5671 metrů nadmořské výšky. Dokázali jsme to! Karlovi na respirátoru namrznul rampouch, ale jinak jsme byli všichni v pořádku. Ten den jsme tam stáli na vrcholu jenom my tři a dívali se na malinké kopečky, které nás obklopovaly. Tak krásné a jasné počasí jsme si ani nezasloužili. Vyfotili jsme se, poděkovali hoře za bezpečný výstup a vydali se dolů.

Cesta dolů byla rozhodně náročnější. Byli jsme už velmi unavení, a tak jsme spíše pletli nohama než šli. Kolem 13. hod jsme dorazili do bivaku. Íránci se na nás dívali jako na borce. Náročný výstup jsme zvládli poměrně rychle. Při sestupu mi ale do očí vlétla trocha sirného prachu. Naštěstí byl v bivaku Švýcar, čistě náhodou doktor, který mi pomohl oko vyčistit.

Později odpoledne jsme sestoupili až k mešitě, kde jsme si uvařili a vyspali se. Ráno jsme si stopli auto do Reine, kde jsme si vyzvedli své věci. Když náš autobus zamířil k dalšímu dobrodružství směrem ke Kaspickému moři, poslední slova patřila hoře Damávand.

Milda Janů

Zlatá mešita pod nejvyšší sopkou Asie. ***Foto: autor článku***